

355.4
П75

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

ПРИКЛАДИ ЕПІЗОДІВ
БОЙОВИХ ДІЙ
У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ
XX ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Афганська війна

(1979-1989 рр.)

В'єтнамська війна

(1964-1975 рр.)

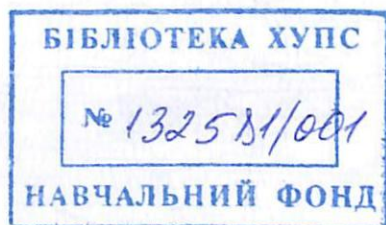
Харків
2021

355.4
П75

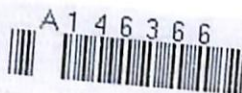
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПОВІТРЯНИХ СИЛ
імені ІВАНА КОЖЕДУБА

**ПРИКЛАДИ ЕПІЗODІВ
БОЙОВИХ ДІЙ
У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ
XX ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ**

Навчальний посібник

Харків
2021

УДК 355.422 (075.8)
1175

*Затверджено до видання вченою радою
Харківського національного університету
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
(протокол № 13 від 21.07.2020 року)*

Автори: С. В. Гузченко, Г. Б. Гишко, Р. Ж. Малицький,
Є. В. Скиба, В. В. Пугач.

Рецензенти: С. П. Ярош, заслужений працівник освіти України,
доктор військових наук, професор (ХНУПС);
В. Г. Малюга, доктор військових наук, снс (ХНУПС).

**Приклади епізодів бойових дій у збройних конфліктах другої половини
П75 XX початку XXI століття :** навч. посіб. / С. В. Гузченко, Г. Б. Гишко,
Р. Ж. Малицький та ін. – Х. : ХНУПС, 2021. – 112 с.

У навчальному посібнику наведено приклади епізодів бойових дій у збройних конфліктах другої половини XX та початку XXI століття.

Критерієм добору епізодів стали результати аналізу найбільш яскравих і достатньо глибоко розкритих епізодів бойових дій підрозділів та частин, які мали місце у локальних збройних конфліктах останніх десятиліть.

Призначений для курсантів університету та студентів, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу, з метою надання теоретичних знань, формування організаційних та аналітичних здібностей майбутніх командирів до виконання завдань за призначенням, надання допомоги щодо здобуття необхідних вмінь і навичок при вивченні курсантами навчальних дисциплін “Загальна тактика”, “Історія війн та військового мистецтва”, “Основи військового управління (у т. ч. штабні процедури НАТО)”.

УДК 355.422 (075.8)

© Гузченко С.В., Гишко Г. Б., Малицький Р.Ж.,
Скиба Є. В., Пугач В. В., 2021

© Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба. 2021

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	6
ВСТУП.....	8
АНАЛІЗ НОВИХ ФОРМ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ У ЛОКАЛЬНИХ КОНФЛІКТАХ СУЧАСНОСТІ.....	10
1. ПЕРЕСУВАННЯ ВІЙСЬК (СИЛ).....	14
1.1. Супроводження колони посиленою десантно-штурмовою ротою (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	14
1.2. Дії польових командирів караванів моджахедів під час пересування в ході бойових дій (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	16
1.3. Марш окремого розвідувального батальйону (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	20
1.4. Ведення бойових дій під час патрулювання, виконання завдань пересувним блокпостом (військова операція Багатонаціональних сил в Іраку, 2004 р.).....	22
Питання для самоконтролю.....	23
2. БОЙОВІ ДІЇ В ОБОРОНІ.....	24
2.1. Оборона мотопіхотної дивізії (Четверта арабо-ізраїльська війна, 1973 р.).....	24
2.2. Оборонний бій танкового взводу (Четверта арабо-ізраїльська війна, 1973 р.).....	26
2.3. Дії у разі виникнення позаштатних ситуацій (обстрілів, засідок та ін.), вихід із бою (військова операція Багатонаціональних сил в Іраку. Участь Місії ООН з підтримки миру в Іраку, 2004 р.).....	29
Питання для самоконтролю.....	30
3. БОЙОВІ ДІЇ В НАСТУПІ.....	31
3.1. Наступальна операція “Кидок тигра” (Грузино-осетинський конфлікт, 2008 р.).....	31
3.2. Форсування Суецького каналу єгипетськими військами (Четверта арабо-ізраїльська війна, 1973 р.).....	32
3.3. Повітряно-наземна наступальна операція (війна в Перській затоці. Дії Багатонаціональних сил з визволення Кувейту, 1991 р.).....	35
3.4. Наступ бригади (Четверта арабо-ізраїльська війна, 1973 р.).....	38
3.5. Наступ механізованої дивізії (Війна в Перській затоці. Дії Багатонаціональних сил з визволення Кувейту, 1991 р.).....	39
3.6. Наступальна операція (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.)...	42
3.7. Наступальна операція з захоплення гірського перевалу (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	46
3.8. Ведення рейдових дій тактичною групою (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	49

3.9. Дії тактичного повітряного десанту (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	52
3.10. Наступ мотострілецького взводу в горах (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	53
Питання для самоконтролю.....	57
4. СТАБІЛІЗАЦІЙНІ ДІЇ.....	58
4.1. Знищення збройних формувань повстанців (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	58
4.2. Знищення загону повстанців силами посиленого мотострілецького батальйону (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	59
4.3. Бойові дії батальйонних тактичних груп (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	61
4.4. Дії військ під час охорони та оборони комунікацій, режимних зон, важливих об'єктів (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	64
4.5. Спеціальна операція (Громадянська війна між Північним та Південним В'єтнамом за участю США, 1964 – 1973 рр.).....	67
4.6. Захоплення аеромобільним загonom навчального центру незаконно-озброєного формування (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	70
4.7. Блокування бази бойовиків (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	72
Питання для самоконтролю.....	73
5. СПЕЦІАЛЬНІ ТА ДИВЕРСИЙНО-РОЗВІДУВАЛЬНІ ДІЇ.....	74
5.1. Диверсійні дії проти підрозділів, що здійснюють пересування (Друга чеченська війна, 1999 – 2009 рр.).....	74
5.2. Диверсійні дії проти підрозділів, що здійснюють пересування (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	76
5.3. Дії підрозділів спеціального призначення (війна в Перській затоці. Дії Багатонаціональних сил з визволення Кувейту, 1991 р.).....	78
5.4. Дії оглядових груп (аеромобільно-пошукові дії) (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	79
5.5. Дії підрозділів спеціального призначення під час порятунку пілота F-117 (військова операція НАТО “Союзнницька сила” у Союзній Федеративній Республіці Югославія, 1999 р.).....	81
5.6. Захоплення і знищення важливих об'єктів противника (дії військ СРСР в Афганістані, 1979 – 1989 рр.).....	83
5.7. Використання тунелів бойовими групами (арабо-ізраїльські зіткнення, 2006 р.).....	86
5.8. Здійснення пошуку та проведення операції з зачистки у населеному пункті (військова операція Багатонаціональних сил в Іраку, 2004 р.).....	88
Питання для самоконтролю.....	90

6. БОЙОВІ ДІЇ ВІЙСЬКОВО-ПОВІТРЯНИХ (ПОВІТРЯНИХ) СИЛ.....	91
6.1. Удари по важливих об'єктах противника (Громадянська війна між Північним та Південним В'єтнамом за участю США, 1964 – 1973 рр.)....	91
6.2. Застосування крилатих ракет повітряного базування (військова операція НАТО “Союзницька сила” у Союзній Федеративній Республіці Югославія, 1999 р.).....	93
6.3. Повітряно-наземна операція (військова операція Багатонаціональних сил “Шок і трепет” в Іраці, 2003 р.).....	95
6.4. Бойові дії зенітних ракетних військ (військова операція НАТО “Рішуча сила” у Союзній Федеративній Республіці Югославія, 1999 р.)..	97
6.5. Бойові дії зенітних ракетних військ (Третя арабо-ізраїльська війна, 1967 – 1973 рр.).....	100
6.6. Радіоелектронна боротьба в бойових діях (бойові дії під час арабо-ізраїльського конфлікту, 1970 р.).....	102
6.7. Дії радіотехнічних військ (військова операція НАТО “Союзницька сила” у Союзній Федеративній Республіці Югославія, 1999 р.)	105
Питання для самоконтролю.....	108
ПІСЛЯМОВА.....	109
ЛІТЕРАТУРА.....	111

ПІСЛЯМОВА

Історичний аналіз розвитку воєнного мистецтва свідчить, що після закінчення Другої світової війни локальні війни і збройні конфлікти стали неодмінними супутниками розвитку цивілізації. Складність сучасної суспільно-політичної обстановки у світі, особливо у Північній Африці, на Близькому Сході та на Корейському півострові, у Східній Європі, ще раз підтверджує тезу про неминуче використання у сучасному світі військової сили для досягнення політичних цілей. Дослідження локальних війн і збройних конфліктів за більше ніж сімдесятирічний період дозволяє виявити основні недоліки у створенні та застосуванні угруповань військ (сил).

Аналіз конкретних воєнно-політичних умов виникнення основних локальних війн і збройних конфліктів середини ХХ – початку ХХІ століття дозволив: виявити основні фактори, які впливають на створення та застосування угруповань військ (сил) протиборчих сторін в операціях (бойових діях) недалекого історичного минулого та сучасності; уточнити класифікацію та характер воєнних конфліктів.

Проведений аналіз показав, що тільки при конкретному і цілеспрямованому керівництві, у тісній взаємодії між усіма складовими угруповань військ (сил) можна досягти успіху у сучасних операціях (бойових діях, бою), а неврахування військовим керівництвом основних чинників обстановки, наявності у протиборчої сторони новітніх та удосконалених засобів збройної боротьби обов'язково призведе до поразки.

Застосування угруповань військ (сил) у локальних війнах і збройних конфліктах сучасності, особливо в активних фазах збройного протистояння, характеризується: швидкоплинністю, що досягається ретельною розвідкою противника за допомогою усіх можливих засобів добування інформації; відпрацюванням великої кількості різних варіантів застосування військ (сил) та вибором із них найбільш оптимального; прихованим зосередженням ударних угруповань у визначених районах; раптовими ударами різноманітних засобів ураження зі складу угруповань військ (сил); застосуванням великої кількості новітніх засобів ураження, у першу чергу далекобойних і повітряно-космічних.

Основною формою застосування угруповань військ (сил) у локальних війнах і збройних конфліктах сучасності є повітряна наступальна операція та повітряно-наземна наступальна операція, а їх складовими – завдання кількох масованих ракетно-авіаційних ударів, ведення систематичних бойових дій ВПС, ВМС та наземних угруповань військ (сил) при підтримці авіації.

Локальні війни, збройні конфлікти наочно показали постійно зростаючу роль авіації, космічних засобів розвідки і передачі інформації, високоточних засобів ураження у досягненні мети операції та воєнного конфлікту в цілому.

Частка високоточних засобів ураження від загальної кількості боєприпасів, що були застосовані в операції “Свобода Іраку”, становила 100 % під час проведення повітряно-наступальної операції та до 70 % за всю операцію.

Локальні війни і збройні конфлікти стали своєрідними полігонами для випробовування у польових умовах удосконалених і новітніх засобів збройної боротьби, відпрацювання форм і способів ведення бойових дій із застосуванням новітнього ОВТ, перевірки ефективності засобів управління та відповідності організаційно-штатних структур військ завданням, які можуть виконувати угруповання військ (сил) у сучасних операціях.

Вивчення досвіду створення та застосування угруповань військ (сил) у локальних війнах і збройних конфліктах після закінчення Другої світової війни надасть командирам, науково-педагогічним і науковим працівникам, курсантам (студентам, слухачам) університету додаткову інформацію, необхідну при визначенні складу і способів бойових дій угруповань військ (сил) у сучасних та майбутніх операціях.

Грузино-осетинський конфлікт

(2008 р.)

Операція «Свобода Іраку»

(2003-2011 рр.)

Египет- Ізраїль

(1967-1973 рр.)